

ภาพรวม

- เห็นด้วยกับหลักคิดของ ธปท. ในการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมนวัตกรรมและการบริหารความเสี่ยง เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน ผ่าน 3 ทิศทาง คือ (1) เปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูล (digital) ภายใต้หลักการ 3 open (open competition, open infrastructure และ open data) (2) สนับสนุนให้ภาคธุรกิจและครัวเรือนปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจการเงินดิจิทัลและรับมือกับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน (sustainable) และ (3) กำกับอย่างยืดหยุ่นและสร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคการเงินรับมือกับความเสี่ยงได้อย่างเท่าทัน (resilient) และเห็นว่าความท้าทายสำคัญ คือ การผลักดันแนวนโยบายภายใต้ทิศทางดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ
- ทั้งนี้ ต้องการทราบแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับทิศทาง 3 ด้านของ ธปท. โดยเฉพาะในเรื่องการเปิดให้พัฒนานวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ การกำกับดูแลอย่างยืดหยุ่นเหมาะสมกับลักษณะธุรกิจและความเสี่ยง และมีความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ให้บริการที่ประกอบธุรกิจที่มีความเสี่ยงลักษณะเดียวกัน (level playing field) การผลักดันให้ผู้เล่นรายเดิมและรายใหม่สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานกลางและข้อมูลได้อย่างเป็นธรรม และบทบาทของภาคสถาบันการเงินในเรื่องความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- นอกจากนี้ ให้พิจารณาแนวทางการดูแลความเสี่ยงและผลข้างเคียงอย่างรอบด้าน ได้แก่
 - ดูแลผู้ใช้บริการทางการเงินในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การให้ความรู้และคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน โดยเฉพาะบริการทางการเงินดิจิทัลรูปแบบใหม่ที่ผู้ใช้บริการยังไม่คุ้นเคย ซึ่งรวมถึงการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูล (data privacy) การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้ที่ยังไม่พร้อมปรับตัวเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลและรับมือกับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดูแลไม่ให้ผู้ให้บริการแข่งขันกันให้สินเชื่อนำปัญหาหนี้ครัวเรือนรุนแรงขึ้น
 - ดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน การเปิดให้ผู้เล่นใหม่เข้ามาแข่งขันและเชื่อมต่อกับโครงสร้างพื้นฐานกลาง ที่ต้องกำกับดูแลให้ได้มาตรฐาน เพื่อไม่ให้เป็นจุดอ่อน (weakest link) และส่งผลต่อเสถียรภาพระบบการเงินโดยรวม
- การผลักดันให้ภาคธุรกิจและครัวเรือนปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องระดับประเทศที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และต้องมีสิ่งจูงใจ (incentive) เพื่อช่วยลดต้นทุนของภาคธุรกิจในการปรับตัวไปสู่ดิจิทัลและกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และเพื่อช่วยกระตุ้นให้ประชาชนปรับพฤติกรรมทางการเงิน

¹ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ www.bot.or.th/landscape อีเมล finlandscape@bot.or.th และการประชุมหารือกับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทิศทางด้าน Digital: การเปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรม

ประเด็น	สรุปความเห็น
OPEN COMPETITION	
1 ภาพรวม Open Competition	<ul style="list-style-type: none"> ● เห็นด้วยกับการเปิดให้มีการแข่งขันเพิ่มขึ้นในระบบการเงินไทย เพื่อประโยชน์ในการช่วยลดช่องว่างบริการทางการเงิน (ทั้งปัจจุบันและในอนาคต) และในการพัฒนาบริการทางการเงินที่ดีขึ้น โดยขอให้ ธปท. <ul style="list-style-type: none"> ○ สื่อสารให้ชัดเจนว่าต้องการเปิดให้ virtual bank เข้ามาสร้างประโยชน์แก่ระบบการเงินไทยในด้านใด มีขอบเขตการประกอบธุรกิจอย่างไร ○ เปิดให้ผู้เล่นปัจจุบันมีความยืดหยุ่นในการทำธุรกิจมากขึ้น เพื่อให้แข่งกับผู้เล่นรายใหม่ได้อย่างเท่าเทียมภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ○ ปรับกระบวนการขออนุญาตให้มีขั้นตอนลดลงและรวดเร็วขึ้น รวมถึงพิจารณารวมใบอนุญาตที่มีลักษณะการประกอบธุรกิจคล้ายกันเข้าด้วยกัน ● ในระบบการเงินที่เปิดให้มีการแข่งขันเพิ่มขึ้น การกำกับดูแลต้องเหมาะสมกับลักษณะธุรกิจและความเสี่ยง และเท่าเทียมกันระหว่างผู้ให้บริการที่ประกอบธุรกิจและมีความเสี่ยงลักษณะเดียวกัน (level playing field) รวมทั้ง ควรวิเคราะห์ผลกระทบต่อระบบการเงินในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เช่น โอกาสที่จะเกิดการผูกขาด หรือการแข่งขันในกลุ่มลูกค้าเดิมที่อาจซ้ำเติมปัญหาหนี้ครัวเรือน ● เพื่อให้มีการแข่งขันอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ควรเปิดโอกาสให้ผู้เล่นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานกลางและข้อมูลได้อย่างเป็นธรรม ด้วยต้นทุนที่เหมาะสมด้วย
2 การเปิดให้มีธนาคารที่ให้บริการในรูปแบบใหม่บนช่องทางดิจิทัล (virtual bank)	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรสื่อสารให้ชัดเจนว่าต้องการให้ virtual bank เข้ามาสร้างประโยชน์แก่ระบบการเงินไทยในด้านใด และมีหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจอย่างไร อาทิ ขอบเขตการประกอบธุรกิจ ทุนจดทะเบียน การบริหารความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางการเงิน (prudence) เช่น สภาพคล่อง และความเพียงพอของเงินกองทุน การดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการคุ้มครองผู้ใช้บริการ โดยเกณฑ์การกำกับดูแล virtual bank จะต้องสอดคล้องกับความเสี่ยง และเท่าเทียมกับธนาคารพาณิชย์แบบดั้งเดิม (level playing field) ● การเปิดให้มี virtual bank เป็นผู้เล่นใหม่ในระบบ ต้องพิจารณาถึงผลกระทบในมิติต่าง ๆ เช่น ความสมดุลของการแข่งขันในธุรกิจธนาคารพาณิชย์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาดโดยผู้เล่นประเภท Big Tech หรือซ้ำเติมปัญหาหนี้ครัวเรือนที่เกิดจากการแข่งขันให้สินเชื่อแก่ลูกค้ากลุ่มเดิม การให้ความรู้และคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินจากการใช้บริการทางการเงินดิจิทัลของ virtual bank ซึ่งไม่มีสาขา ● การพิจารณาให้ใบอนุญาต virtual bank ต้องสอดคล้องกับการเปิดให้ผู้เล่นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานกลางและข้อมูล (open infrastructure และ open data) โดยเฉพาะการผลักดันให้ผู้ให้บริการและผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงระบบการยืนยันตัวตน (KYC) ได้อย่างครอบคลุม ทั่วถึง และมีราคาเหมาะสม
3 การเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับธนาคารพาณิชย์	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจทั้งในภาคการเงินและนอกภาคการเงินได้มากขึ้น เช่น การรับขายฝากอสังหาริมทรัพย์ การรับขายฝากทอง และการเป็นนายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ ควรให้ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดแผนการลงทุนเพื่อเข้าไปถือหุ้นในบริษัทอื่นในอัตราที่เกินกว่าร้อยละ 10 แต่น้อยกว่าร้อยละ 50 โดยไม่จำกัดว่าธนาคารต้องมีอำนาจควบคุมหรือต้องนำบริษัทเข้ากลุ่มธุรกิจทางการเงิน ● ควรให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์สามารถลงทุนในกิจการที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลได้ภายใต้เพดานที่กำหนด
4 การส่งเสริมบทบาท Non-Bank	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรพิจารณาขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของ non-bank ประเภทต่าง ๆ เช่น อนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจ e-Money ประกอบธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจนายหน้าหรือธุรกิจบริการอื่น ๆ นอกภาคการเงิน (เช่น การให้บริการขนส่งสินค้า) หรืออนุญาตให้ non-bank ที่มีข้อมูลทางเลือก (alternative data) สามารถให้บริการธุรกิจ credit scoring ได้

ทิศทางด้าน Digital: การเปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรม

ประเด็น	สรุปความเห็น
5	<p>การส่งเสริมบทบาทสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● ควรร่วมกับกระทรวงการคลัง ทบทวนบทบาทและประสิทธิภาพของ SFIs ในการปิดช่องว่าง (gap) การให้บริการทางการเงิน ● ควรพิจารณาให้ SFIs ขยายบทบาท เช่น ลงทุนในกิจการที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (เช่น การลงทุนในอุตสาหกรรมการเกษตร เทคโนโลยีการเกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ) ช่วยบ่มเพาะผู้ประกอบการ SMEs ตั้งแต่ก่อนขอสินเชื่อ เพื่อลดอัตราการถูกปฏิเสธการให้สินเชื่อและลดการก่อกวนในระบบ 	
6	<p>การขออนุญาตประกอบธุรกิจ / รูปแบบใบอนุญาต</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● ควรปรับกระบวนการขออนุญาตให้มีขั้นตอนลดลงและรวดเร็วขึ้น ● ควรพิจารณาและทบทวนรูปแบบใบอนุญาตต่าง ๆ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> (1) ควรให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประเภทใหม่ (new license) เช่น ใบอนุญาตสำหรับผู้ให้บริการที่นำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้ในการชำระเงิน (2) ควรรวมใบอนุญาตประกอบธุรกิจที่มีลักษณะคล้ายกันเข้าด้วยกัน (single license) เช่น <ol style="list-style-type: none"> (2.1) รวมใบอนุญาตการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงิน ได้แก่ การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money Transfer) การให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitator) และการให้บริการรับชำระเงินแทน (Bill Payment) (2.2) รวมใบอนุญาตการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อย ได้แก่ สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ และสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ (3) หากจะพิจารณาให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประเภทใหม่ เช่น wholesale bank ที่เน้นให้บริการแก่ลูกค้าธุรกิจโดยให้สินเชื่อเฉพาะ SMEs และธุรกิจขนาดใหญ่ และรับเงินฝากที่มีมูลค่าสูงเท่านั้น ควรพิจารณาถึงประโยชน์ในการมีใบอนุญาตดังกล่าวให้ชัดเจน เนื่องจากกลุ่มลูกค้าเป้าหมายสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินได้หลากหลายอยู่แล้ว 	

ทิศทางด้าน Digital: การเปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรม

ประเด็น	สรุปความเห็น
OPEN INFRASTRUCTURE	
<p>1 ภาพรวม Open Infrastructure</p>	<ul style="list-style-type: none"> เห็นด้วยกับการเปิดให้ผู้ให้บริการที่หลากหลายสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ให้บริการทั้งรายปัจจุบันและรายใหม่ในการขยายการให้บริการแก่ลูกค้าในลักษณะ win-win ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดีขึ้น และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพิ่มเติม เพื่อให้ประเทศไทยมุ่งสู่ less cash society โดย <ul style="list-style-type: none"> ○ การเปิดให้ผู้ให้บริการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงผู้ลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเสถียรภาพของระบบการเงิน โดยผู้ให้บริการที่มาเชื่อมต่อตรงกับโครงสร้างพื้นฐานต้องมีมาตรฐานที่ดีเพียงพอ ○ โครงสร้างพื้นฐานทางการเงินใหม่ที่จะพัฒนาเพิ่มเติม ควรช่วยปิดช่องว่างของการให้บริการทางการเงินและไม่ทับซ้อนกับโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินในปัจจุบัน และต้องจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาด้วยทรัพยากรของภาคการเงินมีจำกัด การผลักดันไปสู่เป้าหมายลดการใช้เงินสดและเช็คกระดาษ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และควรคำนึงถึงความพร้อมในการปรับตัวของประชาชนและภาคธุรกิจโดยมีมาตรการรองรับกลุ่มที่ยังไม่พร้อมใช้ดิจิทัล
<p>2 เป้าหมายการลดการใช้เงินสดลง 2 เท่า ภายใน 3 ปี และลดการใช้เช็คกระดาษลงเหลือ 50% ภายใน 5 ปี</p>	<ul style="list-style-type: none"> เห็นด้วยกับเป้าหมายการลดการใช้เงินสดและเช็คกระดาษ โดยปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> (1) การผลักดันให้การใช้ digital payment รวมถึงการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเข้าร่วมโครงการ Smart Infrastructure and Payment for Business และการลดการใช้เช็คกระดาษและเงินสดควรเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันผลักดัน โดยภาครัฐควรเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการมากขึ้น เช่น ลดการรับ-จ่ายเงินสดและเช็คกระดาษ ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมของระบบและกฎระเบียบ (2) การสร้างความเชื่อมั่นในการใช้บริการดิจิทัลแก่ผู้ใช้บริการ (3) การทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมการใช้เงินสดและเช็คกระดาษ เพื่อกำหนดแนวทางที่ชัดเจน (4) การกำหนดโครงสร้างราคาบริการชำระเงินที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง เช่น เงินสดและเช็คกระดาษที่มีต้นทุนการบริหารจัดการที่สูงควรกำหนดราคาให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงประชาชนกลุ่มเปราะบางที่ขาดความพร้อมในด้านความรู้หรืออุปกรณ์ในการเข้าถึงธุรกรรมต่าง ๆ เช่น ผู้พิการหรือผู้สูงอายุ และธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs ที่ยังใช้เช็คอยู่เป็นจำนวนมาก โดยต้องพิจารณาให้มีทางเลือกในการใช้เงินสดและเช็คกระดาษ เพื่อรองรับผู้ใช้บริการที่ยังไม่พร้อมปรับตัวใช้ดิจิทัล และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการดิจิทัล เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมและเข้าถึงได้ง่าย
<p>3 โครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินเปิดกว้างรองรับการเชื่อมต่อของผู้ให้บริการที่หลากหลาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> เห็นด้วยกับการผลักดันให้มีการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินที่เปิดกว้างมากขึ้น ด้วยต้นทุนการให้บริการที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้บริการปัจจุบันและรายใหม่สามารถใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อแข่งขันกันให้บริการและพัฒนานวัตกรรมได้อย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น อาทิ <ul style="list-style-type: none"> ○ การเปิดให้ผู้ให้บริการรายใหม่สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานกลางที่มีอยู่ได้ด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการเชื่อมต่อตรงหากสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำได้ หรือ การเชื่อมต่อผ่านผู้ให้บริการปัจจุบันด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ○ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกลางใหม่ที่เปิดให้ผู้ให้บริการสามารถใช้ประโยชน์ ต่อยอดการพัฒนาวัตกรรม และเชื่อมต่อกับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดโครงสร้างธรรมาภิบาลของโครงสร้างพื้นฐานกลางที่เหมาะสม เช่น การเปิดให้ผู้ให้บริการรายใหม่ถือหุ้นในโครงสร้างพื้นฐานปัจจุบันได้ การมีองค์กรกลางที่กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ขอบเขตงาน และอำนาจการตัดสินใจอย่างชัดเจน โปร่งใส มีความเป็นกลางกับทุกฝ่าย รวมทั้งมีการกำหนดเงื่อนไขในการ

ทิศทางด้าน Digital: การเปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรม

ประเด็น	สรุปความเห็น	
	<p>คัดเลือกผู้แทนที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมเสนอความเห็นได้อย่างเท่าเทียม โดยสามารถศึกษาตัวอย่างของ Singapore Payments Council และ European Payments Council เพื่อเป็นต้นแบบของไทยในการดำเนินการต่อไป</p> <ul style="list-style-type: none"> นอกจากนี้ การเปิดกว้างให้ผู้ให้บริการที่หลากหลายเข้ามาเชื่อมต่อ ต้องคำนึงถึงการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมและความเสี่ยงของระบบการชำระเงิน โดยผู้ที่เข้ามาเชื่อมต่อตรงต้องมีมาตรฐานตามที่กำหนดและไม่เป็นช่องโหว่จนสร้างความเสียหายแก่เสถียรภาพของระบบการชำระเงินโดยรวม รวมทั้งควรให้ความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ที่ลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วย 	
4	<p>การพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลางในระดับรายย่อย (Retail CBDC)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ข้อเสนอแนะการนำ Retail CBDC ไปประยุกต์ใช้กับบริการทางการเงิน อาทิ การจ่ายเงินสวัสดิการภาครัฐแบบมีเงื่อนไข (conditional welfare transfer) เช่น สนับสนุนทุนการศึกษาหรือช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ โดยใช้เทคโนโลยี programmable payments เพื่อกำหนดเงื่อนไขการจ่ายเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ และเห็นว่าควรมี feature การชำระเงินแบบ offline โดยไม่ต้องมี smartphone และสัญญาณอินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่เอื้อให้ Retail CBDC ประสบความสำเร็จ คือ (1) การพิสูจน์และยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการ (e-KYC) ควรทำได้หลายระดับและใช้ ID ได้หลายรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการชำระเงินได้มากขึ้น และ (2) การเติมเงินเข้า CBDC wallet ควรทำได้หลายวิธี เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย และไม่จำเป็นต้องมีบัญชีธนาคารมาก่อน
5	<p>โครงสร้างพื้นฐานเพื่อพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (digital ID)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน digital ID ให้มีต้นทุนการยืนยันตัวตนเพื่อทำธุรกรรมทางการเงินที่ต่ำลง และเอื้อให้ผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ สามารถแข่งขันและให้บริการทางการเงินดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น <ul style="list-style-type: none"> เปิดให้ผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยตรงจากฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐด้วยราคาที่เหมาะสมและเท่าเทียมกัน เพื่อให้ครอบคลุมผู้ใช้งานทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ การพิสูจน์และยืนยันตัวตน (e-KYC) ผ่าน National Digital ID (NDID) ควรมีต้นทุนที่ต่ำลง และควรปรับกระบวนการให้ผู้ให้บริการใช้งานได้ง่ายขึ้น
6	<p>โครงสร้างพื้นฐานและกลไกการค้ำประกันเครดิต (General Credit Guarantee Facility: GCGF)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ควรพิจารณาปรับปรุงกลไกการค้ำประกันที่มีอยู่ในปัจจุบันให้คล่องตัว ยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการจัดตั้งองค์กรใหม่อาจใช้เวลาและเข้าช้อนกับกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น <ol style="list-style-type: none"> ปรับกระบวนการและเงื่อนไขในการขอเคลมเงินให้เร็วขึ้น จากที่ปัจจุบันใช้เวลานานกว่าสถาบันการเงินจะได้รับคืนเงิน กำหนดวงเงินค้ำประกันสำหรับแต่ละสถาบันการเงินให้ชัดเจน แทนการกำหนดเป็นวงเงินรวมสำหรับทุกสถาบันการเงิน เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่สถาบันการเงินที่มีลูกค้าประสบปัญหาในลำดับหลัง ๆ และ ขยายประเภทของผู้ให้บริการที่สามารถเข้าร่วม/ใช้กลไกดังกล่าวได้ เช่น non-bank FI ทุกประเภท และขยายรูปแบบการค้ำประกันให้ครอบคลุมถึงการค้ำประกันตราสารหนี้ด้วย ทั้งนี้ บางส่วนเห็นว่าขอบเขตกลไกการค้ำประกันของภาครัฐไม่ควรรวมถึงการร่วมทุนในลักษณะ venture capital เนื่องจากมีลักษณะความเสี่ยงที่แตกต่างและสูงกว่าการให้สินเชื่อและการลงทุนในตราสารหนี้ ควรมีกลไกอื่น ๆ ที่ช่วยให้ SMEs สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ดีขึ้น เช่น การจัดตั้งกองทุนค้ำประกัน SMEs ที่รัฐบาลให้เงินอุดหนุน การจัดตั้งทะเบียนหลักประกันแห่งชาติ (National Collateral Registry: NCR) เพื่อจดทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกันในการกู้เงินของ SMEs

ทิศทางด้าน Digital: การเปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรม

ประเด็น	สรุปความเห็น
OPEN DATA	
<p>1 ภาพรวม Open Data</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เห็นด้วยกับการเปิดให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาบริการทางการเงินที่ดีขึ้น เพิ่มการเข้าถึงสินเชื่อ และช่วยให้การกำหนดนโยบายทำได้ตรงจุดมากขึ้น ทั้งข้อมูลในภาคการเงินและนอกภาคการเงิน ซึ่งรวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานรัฐ ● การเปิดให้นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ควรคำนึงถึงมิติต่าง ๆ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ○ การคุ้มครองผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล: การนำข้อมูลไปใช้ต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลการใช้ข้อมูล (data governance) ที่ดี และมีการให้ความยินยอม (consent) ที่เหมาะสม เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและลดข้อกังวลของประชาชนเรื่องการนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม ○ การให้ผู้ให้บริการเข้าถึงอย่างเป็นธรรม: ควรเปิดให้ผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม เช่น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบ two-way มีโครงสร้างค่าธรรมเนียมที่สะท้อนต้นทุนและเหมาะสม มีระดับการเข้าถึงข้อมูลตามหลัก data governance และมีการเชื่อมต่อที่ได้มาตรฐาน ○ การกำกับดูแลผู้ใช้บริการข้อมูล: ควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และด้านธุรกิจ รวมทั้งกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยรวมและการคุ้มครองผู้บริโภค ● ปัจจัยที่จะช่วยให้การผลักดันเรื่องนี้ประสบความสำเร็จ คือ (1) การผลักดันอย่างจริงจังของภาครัฐและหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง โดยควรมีหน่วยงานเจ้าภาพที่ชัดเจน และ (2) การมีกฎหมายเฉพาะที่เอื้อให้มีการส่งข้อมูลระหว่างกันได้
<p>2 การส่งเสริมนโยบาย Open Banking และการเชื่อมต่อและใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลระดับจุลภาค (micro-level data)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนและใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อ <ol style="list-style-type: none"> (1) เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินและพัฒนาบริการทางการเงินที่ตรงกับความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจมากขึ้น (2) ช่วยให้ผู้ให้บริการสามารถประเมินความเสี่ยงของลูกค้าได้แม่นยำขึ้น และ (3) ช่วยให้ภาครัฐและหน่วยงานกำกับดูแลกำหนดนโยบายได้ตรงจุดมากขึ้น ● ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลจากทั้งในและนอกภาคการเงินรวมถึงข้อมูลจากภาครัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยควรแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับปฐมภูมิ (primary data) ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ○ ข้อมูลในภาคการเงิน เช่น การออม การลงทุน และการโอนเงิน/ชำระเงิน จากธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ non-bank และ platform ○ ข้อมูลนอกภาคการเงิน เช่น การใช้สาธารณูปโภค (ประปา/ไฟฟ้า/โทรศัพท์) e-Commerce/Logistic platform ข้อมูลภาครัฐ (ภาษี/สวัสดิการ/บัตรสวัสดิการ/ประกันสังคม) ประวัติการฟ้องร้องคดีความ และข้อมูลที่ใช้ระบุตัวตนจากภาครัฐ ○ อื่น ๆ เช่น ข้อมูลหลักประกัน เพื่อใช้ตรวจสอบว่าหลักประกันดังกล่าวผูกกับการขอสินเชื่อหรือผู้ให้สินเชื่อรายใด ○ ข้อเสนอแนะการผลักดัน Open Data โครงการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ ได้แก่ การเชื่อมโยงข้อมูล digital ID จากแหล่งต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือ นอกเหนือจากฐานข้อมูลลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนการยืนยันตัวตนแบบ e-KYC ที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินในระบบได้มากขึ้น ● สำหรับการนำ micro-level data อาจพิจารณา (1) ใช้ข้อมูลจากผู้ให้บริการที่เก็บข้อมูลในลักษณะดังกล่าวอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลสินเชื่อที่บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ (NCB) หรือข้อมูลที่สถาบันการเงินรายงาน ธปท. หรือ (2) สร้างฐานข้อมูลขึ้นใหม่ ● การเปิดให้นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ควรคำนึงถึงมิติต่าง ๆ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> (1) การคุ้มครองผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล: การนำข้อมูลไปใช้ต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลการใช้ข้อมูล (data governance) ที่ดี และมีการให้ความยินยอม (consent) ที่เหมาะสม เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและลดข้อกังวลของประชาชนเรื่องการนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ควรให้ความรู้

ทิศทางด้าน Digital: การเปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรม

ประเด็น	สรุปความเห็น
	<p>เรื่องสิทธิและผลของการยินยอมเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ เพื่อลดความกังวลและสามารถพิจารณาให้ความยินยอมเปิดเผยข้อมูลได้อย่างเหมาะสม</p> <p>(2) การให้ผู้ให้บริการเข้าถึงอย่างเป็นธรรม: ควรเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเท่าเทียมในลักษณะ two-way ระหว่างผู้ให้บริการทั้งในและนอกภาคการเงิน รวมถึงกำหนดค่าธรรมเนียมและเงื่อนไขการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นธรรม (level playing field) โดยค่าธรรมเนียมไม่ควรสูงเกินไป หรือเงื่อนไขไม่ควรเข้มเกินไปจนเป็นการปิดกั้นการพัฒนาบริการ ทั้งกรณีกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมกัน (voluntary) และหากในอนาคตจะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ (mandatory) นอกจากนี้ ควรกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูลของผู้ให้บริการตามหลัก data governance โดยควรสอดคล้องกับประเภทบริการและความเสี่ยงของผู้ให้บริการแต่ละกลุ่ม/ราย</p> <p>(3) การกำกับดูแลผู้ให้บริการข้อมูล: ควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และด้านธุรกิจ เช่น มาตรฐานในการแลกเปลี่ยนและจัดการข้อมูล (data governance framework) มาตรฐานด้าน IT และด้านธุรกิจ รวมทั้งกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยรวมและการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงแนวทางดูแลแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน (liability และ dispute & resolution management)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ในการผลักดันเรื่อง Open Data ให้ประสบความสำเร็จ ควรมี <ol style="list-style-type: none"> (1) การผลักดันอย่างจริงจังของภาครัฐและหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง โดยควรมีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักที่ชัดเจน ซึ่งต้องเป็นหน่วยงานกลางที่ได้รับความเชื่อถือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholder) และทำงานในลักษณะเชิงรุก (proactive) (2) การมีกฎหมายเฉพาะหรือกฎเกณฑ์ที่เอื้อให้มีการส่งข้อมูลระหว่างกันได้ ซึ่งอาจพิจารณาออกกฎหมายเฉพาะที่มีข้อกำหนดครอบคลุมด้านต่าง ๆ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภค การบริหารจัดการความเสี่ยง และการกำกับดูแลผู้ให้บริการที่นำข้อมูลไปใช้ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการมีการบริหารความเสี่ยงที่ดี สามารถรับมือกับความเสียหายรูปแบบใหม่ที่มีนัยสำคัญได้อย่างเท่าทัน นอกจากนี้ บางส่วนเห็นว่าหากผู้ให้บริการไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลก็อาจพิจารณาออกกฎหมายบังคับได้ ทั้งนี้ การผลักดัน Open Data สำหรับโครงการที่มีขนาดใหญ่ ควรทยอยดำเนินการในลักษณะ phasing เพื่อให้ผู้ให้บริการมีเวลาปรับตัว

ทิศทางด้าน Sustainable: การสนับสนุนให้ภาคธุรกิจรับมือกับความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและครัวเรือนปรับตัวได้อย่างยั่งยืน

ประเด็น	สรุปความเห็น
ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	
1 ภาพรวมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาครัฐควรเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและแนวทางในการบรรลุการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (net zero emission) ของประเทศ และสื่อสารให้ภาคธุรกิจทั้งขนาดใหญ่และ SMEs ปรับตัวให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (less brown) เนื่องจากปัจจุบันมีเพียงธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมในการปรับตัวแต่อาจไม่ครอบคลุมถึงธุรกิจห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) โดยเฉพาะ SMEs อย่างไรก็ดี การปรับตัวควรต้องรักษาสมดุลให้เศรษฐกิจและธุรกิจไปรอดด้วย ● ธปท. ควรกำหนดค่านิยมและขอบเขตของการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) และระบุให้ชัดเจนว่าภาคสถาบันการเงินควรมีบทบาทอย่างไร รวมถึงมาตรฐานที่สถาบันการเงินต้องปฏิบัติตาม ● สถาบันการเงินและภาคธุรกิจควรให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงและผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมสูงก่อน โดยใช้เทคโนโลยีมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเสี่ยงได้ดีขึ้น ● ในช่วงเปลี่ยนผ่านจำเป็นต้องมีมาตรการจูงใจจากทั้งภาครัฐและหน่วยงานกำกับดูแลที่ช่วยลดต้นทุน/สร้างโอกาสให้สถาบันการเงินและภาคธุรกิจเพื่อผลักดันการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม
2 Taxonomy	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดทำ Taxonomy เป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการ (ภายใน 1-2 ปี) เพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจและการระดมเงินทุนด้านสิ่งแวดล้อม โดยสามารถนำข้อมูลจากการรายงานตาม Taxonomy มาใช้ติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของสถาบันการเงินและเพื่อกำหนดนโยบายที่เหมาะสม ● Taxonomy ที่จัดทำควร <ol style="list-style-type: none"> 1. สอดคล้องกับมาตรฐานระดับสากลและบริบทของประเทศ โดยเฉพาะเป้าหมาย net zero emission 2. ครอบคลุมประเด็นด้านสังคม เช่น สิทธิมนุษยชน (human rights) และ 3. สะท้อนความคิดเห็นของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปใช้ให้สอดคล้องกันทั้งในและนอกภาคการเงิน
3 การเปิดเผยข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> ● การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมควรเป็นไปตามความพร้อมของธุรกิจ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เช่น มาตรฐาน Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD) และมาตรฐาน International Sustainability Standards Board (ISSB) ซึ่งจะครอบคลุมข้อมูลการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ (climate) ข้อมูลสำหรับการทำ Climate Scenario Analysis และ Stress Testing ของสถาบันการเงินและภาคธุรกิจ ● ควรพัฒนา Data Platform เพื่อเชื่อมต่อฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ และใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วยให้การเปิดเผยข้อมูลมีความชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้นักลงทุนสามารถประเมินและจัดการความเสี่ยงและโอกาสได้ดีขึ้น
4 ผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินให้ภาคธุรกิจปรับตัว	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรกำหนดแนวทางการดำเนินการของสถาบันการเงินด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ซึ่งอ้างอิงกับมาตรฐานสากลให้ชัดเจน โดยปรับให้สอดคล้องกับขนาดของผลกระทบและความพร้อมของธุรกิจ รวมถึงการพิจารณาให้สาขาธนาคารต่างประเทศหรือธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารต่างประเทศสามารถนำนโยบายของธนาคารแม่ที่ปฏิบัติตามมาตรฐานสากลอยู่แล้วมาใช้ได้ เพื่อลดภาระและความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่แตกต่างกัน ● ควรเริ่มจากภาคอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงและผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมสูงก่อน โดยใช้เทคโนโลยีมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น
5 โครงสร้างแรงจูงใจ	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาครัฐและหน่วยงานกำกับดูแลควรมีมาตรการเพื่อช่วยลดต้นทุน/สร้างโอกาสให้สถาบันการเงินและภาคธุรกิจที่คำนึงถึงประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม เช่น <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการของภาครัฐ: 1. การให้เงินช่วยเหลือในการปรับตัว 2. การลดภาระทางภาษี 3. การค้าประกัน และ 4. การสนับสนุนโครงการให้ความรู้

ทิศทางด้าน Sustainable: การสนับสนุนให้ภาคธุรกิจรับมือกับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและคริวเรือนปรับตัวได้อย่างยั่งยืน

ประเด็น	สรุปความเห็น
ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	
	<ul style="list-style-type: none"> - <u>มาตรการของหน่วยงานกำกับดูแล</u>: 1. การให้ soft loan 2. การปรับน้ำหนักความเสี่ยง (risk weight) ให้ต่างจากเกณฑ์ปัจจุบัน 3. การลดการกันสำรอง 4. การได้ส่วนลดคืนจากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน (Financial Institutions Development Fund: FIDF) 5. การอุดหนุนค่าใช้จ่ายการจ้างผู้ทวนสอบ (verifier) และ 6. การสนับสนุนให้สถาบันการเงินสามารถร่วมลงทุนได้โดยตรงกับภาคเอกชนที่มีความชำนาญในเรื่องสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างระบบนิเวศด้านความยั่งยืนโดยไม่ติดกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ● นอกจากนี้ การจัดอันดับขององค์กรตามผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน ถือเป็นแรงจูงใจซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่ต้องการเงินทุนสามารถระดมทุนจากนักลงทุนได้ง่ายขึ้น โดยมาตรฐานที่ใช้จัดอันดับควรสะท้อนบริบทของตลาดเกิดใหม่ด้วย
6 องค์ความรู้ และศักยภาพบุคลากรภาคการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรเร่งสร้างความรู้ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ให้กับบุคลากรในภาคการเงินและผู้ใช้บริการทางการเงิน โดย <ol style="list-style-type: none"> 1. มีส่วนงานที่เป็นศูนย์กลางเพื่อให้ความรู้และให้คำแนะนำในการประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม 2. จัดให้มีเครือข่ายที่มี ธปท. สมาคมธนาคาร สมาคมสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความร่วมมือกัน และ 3. ให้ความรู้ ESG กับผู้ออม/ผู้ลงทุนและผู้กู้ เพื่อให้ผู้ออมและผู้ลงทุนมีความตระหนักและนำไปเป็นปัจจัยในการพิจารณาตัดสินใจลงทุนหรือซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และเพื่อให้ผู้กู้มีความเข้าใจและไม่เกิดการต่อต้าน หากในอนาคตสถาบันการเงินต้องมีกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านภูมิอากาศที่เข้มข้นขึ้น โดยไม่ปล่อยให้แค่บางธุรกิจ ทั้งนี้ ในระยะต่อไปควรให้ความรู้และสร้างความตระหนักสำหรับแต่ละหัวข้อในรายละเอียดเพิ่มเติม เช่น ประเด็นด้าน climate change หรือ human rights

ทิศทางด้าน Sustainable: การสนับสนุนให้ภาคธุรกิจรับมือกับความเสถียรด้านสิ่งแวดล้อมและครัวเรือนปรับตัวได้อย่างยั่งยืน

ประเด็น	สรุปความเห็น
ความยั่งยืนทางการเงินของภาคครัวเรือน	
1 ภาพรวมความยั่งยืนทางการเงินของภาคครัวเรือน	<ul style="list-style-type: none"> ● ความยั่งยืนทางการเงินของภาคครัวเรือนและหนี้ภาคประชาชนเป็นเรื่องระดับประเทศที่ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกันผลักดัน ซึ่งจะต้องมีแนวทางดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและครบวงจร (end to end process) รวมถึงพิจารณาถึงสาเหตุของการเป็นหนี้และมีแนวทางแก้ไขที่ต้นตอของปัญหา ตั้งแต่ <ul style="list-style-type: none"> ○ การให้ความรู้ทางการเงินที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเด็กโดยบรรจุในหลักสูตรการศึกษา รวมทั้งควรใช้ประโยชน์จากข้อมูลและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือกำหนดเงื่อนไขการให้บริการที่จูงใจและช่วยกระตุ้นให้ผู้ให้บริการแต่ละกลุ่มเปลี่ยนพฤติกรรม (nudge) ○ การยกระดับการกำกับดูแลผู้ให้บริการเรื่องการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบเพื่อป้องกันไม่ให้มีหนี้สินเกินตัว โดยควรกำกับให้ครอบคลุมผู้ให้บริการที่สำคัญทุกประเภท ○ การแก้หนี้ภาคประชาชนน่าจะต้องทำเพิ่มขึ้นอีกมาก และควรดำเนินการให้ครบวงจรจนถึงกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องด้วย
2 การยกระดับความรู้ทางการเงินและการเงินดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> ● การยกระดับความรู้ทางการเงินเป็นเรื่องระดับประเทศที่ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกันผลักดัน โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรหารือถึงแนวทางการสื่อสารและการดำเนินการร่วมกันเพื่อลดความซ้ำซ้อน และ ธปท. ควรเป็นองค์กรหลักในการปลูกฝังพฤติกรรมของประชาชนในระดับมหภาค ● ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความรู้และสร้างวินัยทางการเงิน ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> ○ ควรดำเนินการอย่างบูรณาการและเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก โดยบรรจุเป็นหลักสูตรทางการศึกษา ○ ควรให้ความรู้ที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในทุกช่วงวัย และกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน เช่น การบริหารสภาพคล่อง การหมุนหนี้บัตรเครดิต/บัตรกดเงินสด การลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล และภัยการเงิน ○ ควรกำหนดให้การให้ความรู้ทางการเงินและการแจกแจงเงื่อนไขทางการเงินด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายเป็นส่วนหนึ่งของกฎเกณฑ์ด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) ○ ผู้ให้บริการควรมีบทบาทสำคัญในการช่วยจูงใจให้ผู้ใช้บริการเปลี่ยนพฤติกรรม เนื่องจากมีฐานลูกค้าจำนวนมาก สามารถเข้าถึงข้อมูลและเข้าใจพฤติกรรมทางการเงินของผู้ใช้บริการ โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลและเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) การใช้ระบบการให้คะแนนผู้ให้บริการ (customer scoring) และการใช้เกม (gamification) มาช่วยในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือกำหนดเงื่อนไขการให้บริการที่จูงใจและช่วยกระตุ้นให้ผู้ให้บริการแต่ละกลุ่มเปลี่ยนพฤติกรรม (nudge) เช่น ผลิตภัณฑ์เงินฝากพิเศษที่ยังออมยิ่งได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีโดยไม่จำเป็นต้องขึ้นกับฐานรายได้ ผลิตภัณฑ์ที่หักบัญชีชำระหนี้หรือหักออมอัตโนมัติ (ตามช่วงเวลาหรือตามสัดส่วนของรายได้) หรือการมีส่วนลด/สิทธิพิเศษอื่น ๆ ให้กับลูกค้าที่ชำระค่างวดได้ตรงตามกำหนด ○ ผู้ให้บริการควรมีความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงยอดชำระหนี้ของสินเชื่อระยะยาวให้สอดคล้องกับระดับรายได้หลังหักค่าครองชีพ โดยไม่มีผลต่อการจัดชั้นและการรายงานข้อมูลเครดิต และ ธปท. ควรพิจารณาให้การสนับสนุนแก่ผู้ให้บริการที่มีผลิตภัณฑ์จูงใจในการเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินด้วย ● นอกจากนี้ ความเป็นห่วงพฤติกรรมการลงทุนในสินทรัพย์ (เช่น เหรียญดิจิทัล) ที่ผู้ลงทุนไม่เข้าใจความเสี่ยงดีพอ
3 การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรยกระดับมาตรฐานการให้สินเชื่อเพื่อให้ผู้ให้บริการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ หรือ มาตรฐานหนี้ที่เป็นธรรม ไม่ส่งเสริมการก่อหนี้เกินตัว และยกระดับการกำกับดูแลในมิติดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงผู้ให้บริการสินเชื่อรายย่อยที่สำคัญทุกประเภท เช่น ผู้ที่ประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อและเช่าซื้อสิ่งของที่มิใช่สถาบันการเงิน ● ผู้ให้บริการควรมีช่องทางการชำระหนี้และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการหนี้ ที่สะดวก รวดเร็ว ทันสมัย และไม่มีค่าธรรมเนียม
4 การแก้หนี้ครัวเรือนอย่างครบวงจร	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาหนี้ภาคประชาชนเป็นเรื่องสำคัญ หากพิจารณาจากขนาดของปัญหาแล้ว ควรต้องทำเพิ่มขึ้นและควรมีแนวทางที่จะช่วยให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ทั้งการแก้หนี้เดิมและการป้องกันการเป็นหนี้เสียใหม่ รวมทั้งหาทางป้องกันไม่ให้เกิดการล้มละลายในวงกว้าง (mass bankruptcy) ● ควรผลักดันกลไกเชิงโครงสร้างสำหรับการแก้ปัญหานี้ ได้แก่ การจัดตั้งกลไกไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกศาล (Alternative Dispute Resolution: ADR) และการปรับปรุงกฎหมายล้มละลายบุคคลธรรมดาเพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่สุจริตปลดภาระหนี้สินเพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ ได้รับการช่วยเหลือและฟื้นฟูการชำระหนี้ตามสมควรโดยไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย

ทิศทางด้าน Sustainable: การสนับสนุนให้ภาคธุรกิจรับมือกับความเสียด้านสิ่งแวดล้อมและครัวเรือนปรับตัวได้อย่างยั่งยืน

ประเด็น	สรุปความเห็น
ความยั่งยืนทางการเงินของภาคครัวเรือน	
5 การจัดเก็บข้อมูลภาระหนี้	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรลดข้อจำกัดให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถเข้าเป็นสมาชิกในบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ (NCB) ได้สะดวกมากขึ้น และควรผลักดันให้มีการจัดเก็บข้อมูลภาระหนี้ครัวเรือนจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หนี้สหกรณ์ หนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) อย่างครอบคลุม รวมถึงนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการพิจารณาให้สินเชื่อ ทั้งนี้ การดำเนินการจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อมิให้เป็นการปิดช่องการเข้าถึงสินเชื่อในระบบจนนำไปสู่การใช้สินเชื่อระบบแทน ● นอกจากนี้ ควรผลักดันให้มีการเก็บและใช้ข้อมูล digital footprint เช่น ประวัติการชำระค่าสาธารณูปโภค โดยอาจดำเนินการผ่านกลไก Open Data กับ partner ตามที่ได้รับคามยินยอม (consent) จากผู้ให้บริการ
6 ความเห็นอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรมีนโยบายที่สนับสนุนการสร้างรายได้หรือมีช่องทางให้ผู้ให้บริการสามารถขายสินค้า/บริการได้ดีขึ้น เช่น ผ่าน digital platform ของธนาคาร โดยมีต้นทุนในการเข้าร่วมที่เหมาะสมและสามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีขึ้นให้กับผู้ให้บริการ

ทิศทางด้าน Resilient : การปรับการกำกับดูแลให้มีความยืดหยุ่นและรับมือความเสี่ยงรูปแบบใหม่ที่มีนัยสำคัญได้อย่างเท่าทัน

ประเด็น	สรุปความเห็น
1 ภาพรวมด้าน Resiliency	<ul style="list-style-type: none"> ● เห็นด้วยกับการกำกับดูแลอย่างยืดหยุ่นตามความเสี่ยง (risk proportionality) โดยยึดเจตนารมณ์หรือผลลัพธ์ที่คาดหวังเป็นหลักและยืดหยุ่นในแง่วิธีการ ทั้งนี้ ต้องการทราบแนวทางที่ชัดเจนในทางปฏิบัติ เช่น <ul style="list-style-type: none"> ○ แนวทางการเปิดให้ผู้ให้บริการทำธุรกิจได้อย่างยืดหยุ่นขึ้น เช่น จะเปิดให้นำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด โดยเห็นว่าควรเปิดโอกาส/sandbox ให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถเข้ามาทดลองหรือพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงิน เพื่อเรียนรู้โลกและการนำไปเพิ่มมูลค่า รวมถึงประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อระบบการเงินได้ ○ แนวทางการกำกับดูแลผู้ให้บริการที่มีความเสี่ยงแตกต่างกันตามหลัก risk proportionality โดยไม่ก่อให้เกิด unlevelled playing field สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจลักษณะเดียวกัน ○ แนวทางการผลักดัน risk based pricing ● ควรทบทวนเกณฑ์และกระบวนการรายงานข้อมูลที่ซ้ำซ้อนทั้งของ ธปท. และหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ เพื่อลดภาระให้แก่ผู้ให้บริการ ● ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรภาคการเงินให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความพร้อมและก้าวให้ทันนวัตกรรมที่พัฒนาและปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว
2 การกำกับดูแลผู้ให้บริการตามระดับความเสี่ยง (risk proportionality)	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อให้การบังคับใช้กฎเกณฑ์ตามหลัก risk proportionality เกิดผลเป็นรูปธรรม และส่งเสริมหลักการ burden of proof ธปท. ควรกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ขั้นต่ำตามระดับผลกระทบต่อผู้ใช้บริการทางการเงิน และอาจเพิ่มหลักเกณฑ์ที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้ให้บริการทางการเงินพัฒนามาตรฐานการบริหารความเสี่ยงให้ดียิ่งขึ้น ● กำหนดแนวทางการกำกับตรวจสอบผู้ให้บริการทางการเงินตามผลลัพธ์ที่คาดหวังหรือเจตนารมณ์ของกฎเกณฑ์และยืดหยุ่นในแง่วิธีการ ซึ่งในทางปฏิบัติจะต้องมีการสื่อสารความคาดหวังและทำความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้กำกับดูแลและผู้ที่ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์
3 การทบทวนเกณฑ์เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคและลดภาระแก่ผู้ให้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรทบทวนกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งที่อยู่ภายใต้ ธปท. และผู้กำกับดูแลอื่นให้มีความสอดคล้องและไม่ซ้ำซ้อน รวมทั้งปรับปรุงการรายงานข้อมูลทางการเงินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาจพัฒนา data sharing platform เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงิน ● ควรกำหนดเรื่อง risk based pricing เป็นหลักเกณฑ์และอาจพิจารณาบังคับใช้ตามกลุ่มลูกหนี้ โดยเสนอให้ ธปท. กำหนดกรอบหลักเกณฑ์ในภาพรวม และให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถกำหนด risk based pricing ตามกรอบหลักการที่กำหนด ทั้งนี้ ควรพัฒนาฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถให้ความยินยอมกับหน่วยงานที่เก็บข้อมูลเพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถนำข้อมูลมาประเมินความเสี่ยงและทบทวนราคา ทั้งนี้ ต้องมีแนวทางการกำกับดูแลการกำหนดราคาที่อาจผิดพลาดจากการใช้ alternative data model และข้อโต้แย้งระหว่างผู้ให้บริการทางการเงิน ● ปรับกระบวนการทดสอบใน regulatory sandbox ให้ยืดหยุ่นมากขึ้น และเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้เข้ามาทดลอง
4 การกำกับดูแลความเสี่ยงจากสินทรัพย์ดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรประสานการทำงานระหว่างผู้กำกับดูแลและเร่งกำหนดหลักการและนโยบายในการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละประเภท ให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น เพียงพอ และเหมาะสมกับความเสี่ยงและวัตถุประสงค์หลักในการใช้งาน (main use case) ● ควรเปิดโอกาส/sandbox ให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถเข้ามาทดลองหรือพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงิน เพื่อเรียนรู้โลกและการนำไปเพิ่มมูลค่า รวมถึงประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อระบบการเงินได้ ● ขณะเดียวกันต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ร่วมตลาดถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินของประเทศ กับการพัฒนาภาคการเงิน

ทิศทางด้าน Resilient : การปรับการกำกับดูแลให้มีความยืดหยุ่นและรับมือความเสี่ยงรูปแบบใหม่ที่มีนัยสำคัญได้อย่างเท่าทัน

ประเด็น		สรุปความเห็น
5	การกำกับดูแล non-bank FI	<ul style="list-style-type: none"> • กำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (non-bank FI) ทั้งที่อยู่ในกลุ่มและนอกกลุ่มธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ และที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับของ ธปท. (เช่น ผู้ประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อ และเช่าซื้อสี่สี่ง) ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน • ทบทวนกฎเกณฑ์ที่ทำให้ผู้ให้บริการทางการเงินไม่สามารถให้สินเชื่อแก่ผู้ใช้บริการทางการเงินได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผู้ให้บริการทางการเงินต้องพึ่งพาทันทุนนอกระบบ
6	การยกระดับศักยภาพของบุคลากรภาคการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในภาคธุรกิจการเงินให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความพร้อมและก้าวให้ทันนวัตกรรมที่พัฒนาและปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว • ให้ ธปท. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ ระหว่างผู้ให้บริการทางการเงิน